

19.5.2025

Talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

Viitetieto: Eduskunnan talousvaliokunnan asiantuntijalausuntopyyntö, HE 43/2025

Lausunto

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt tietosuojavaltuutetun toimistolta lausuntoa hallituksen esityksestä laeiksi positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain ja huoneistotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n muuttamisesta sekä positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain 22 §:n 2 momentin 12 kohdan kumoamisesta (HE 43/2025).

Asunto-osaakeyhtiölainojen osakaskohtaisia velkaosuuksia koskevat tiedot

Ehdotettavan positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain 13 a §:n mukaan rekisteriin talletettaisiin rekisteröidyn omistaman osakehuoneiston asunto-osaakeyhtiön nimi ja yritys- ja yhteisötunnus. Tietoa käytettäisiin osakehuoneiston yksilöimiseen esittäessä luottovastuuta koskevat tiedot rekisteröidylle itselleen sähköisessä asiointipalvelussa sekä rekisterin viranomaiskäyttäjien tilastointitarkoituksiin. Yhtiön nimeä tai yritys- ja yhteisötunnusta ei kuitenkaan luovutettaisi luotonantajille luottotietoraportilla luottokelpoisuuden arviointia varten.

Tietosuojavaltuutetun toimisto on jo asian valmistelun aikaisemmassa vaiheessa pitänyt hyvänä ratkaisua, jossa nimi- sekä yritys- ja yhteisötunnustieto on jätetty pois luotonantajille luovutettavalta luottotietoraportilta ottaen huomioon positiivisen luottotietorekisterin käyttötarkoitus ja yleisen tietosuojasetuksen (EU) 2016/679 mukainen tietojen minimointiperiaate.

Luotonhakijan tunnistaminen

Hallituksen esityksessä ehdotetaan positiivisesta luottotietorekisteristä annettuun lakiin lisättäväksi uusi 23 a §, jossa säädettäisiin luotonantajia koskevasta velvollisuudesta tunnistaa luotonhakija ennen kuin häntä koskevia tietoja haetaan positiivisesta luottotietorekisteristä.

Luotonhakijan tunnistamisen osalta tietosuojavaltuutetun toimisto on jo asian valmistelun aikaisemmassa pitänyt kannatettavana tätä ehdotettavaa suoja-toimea siltä osin, että luottotietojen ja henkilötunnuksen väärinkäytösriskin mahdollisuus vähenee tunnistamisvelvoitteen myötä.

Luotonantajalle ei kuitenkaan asetettaisi ehdotettavassa lainsäädännössä erityisiä vaatimuksia siitä, minkälaista menettelyä sen olisi sovellettava luotonhakijan tunnistamiseen ja henkilöllisyyden todentamiseen. Tältä osin on hyvä, että hallituksen esityksessä (s. 14) on nyt todettu, että Verohallinnon Tuloveroyksikön on syytä päivittää luotonantajille annettavaa ohjeistusta koskien nyt ehdotettavaa luonnollisen henkilön tunnistamisvelvollisuutta. Positiivisen luottotietorekisterin rekisterinpitäjän, eli Verohallinnon Tulorekisteriyksikön, on tärkeää toteuttaa näitä ennakkollisia toimia

asianmukaisen henkilötietojen käsittelyn varmistamiseksi positiivisen luottotietorekisterin käytön yhteydessä. Ennakollinen tietojen käsittelyn lainmukaisuuden varmistaminen on aina tehokkaampi keino henkilötietojen suojaamiseen verrattuna esimerkiksi tietosuojavaltuutetun toimiston toteuttamaan jälkikäteiseen valvontaan.

Tietojen täsmällisyys ja ymmärrettävyys

Tiedot asunto-osakeyhtiölainojen osakaskohtaisista velkaosuuksista siirretään positiiviseen luottotietorekisteriin huoneistotietojärjestelmästä. Tietosuojavaltuutetun toimisto on asian valmistelun aikaisemmassa vaiheessa kiinnittänyt huomiota siihen, että asunto-osakeyhtiöt eivät ole velvoitettuja päivittämään huoneistotietojärjestelmää reaaliaikaisesti. Huoneistotietojärjestelmästä annetun lain 17 a §:n mukaisesti tiedot on päivitettävä vähintään kerran vuodessa yhtiökokouksen jälkeen ja esimerkiksi silloin, kun osakeryhmän omistajan tekee maksuohjelmasta poikkeavan maksusuorituksen.

Esimerkiksi kuluttajaluottojen ja asuntoluottojen lyhennystiedot on kuitenkin päivitettävä positiiviseen luottotietorekisteriin lähtökohtaisesti reaaliajassa. Siten on tärkeää huomata, että nyt käsiteltävänä olevan ehdotuksen perusteella positiiviseen luottotietorekisteriin ryhdytään tallettamaan erilaisella päivittymisvauhdilla talletettavaa tietoa.

Tältä osin on hyvä, että hallituksen esityksessä on ehdotettavan 13 a §:n 5 kohdan säännöskohtaisissa perusteluissa vielä erikseen todettu, että osakehuoneistoihin kohdistuvien luottovastuiden tiedot eivät ole huoneistotietojärjestelmässä samalla tavoin reaaliaikaisia kuin luotonantajien positiiviseen luottotietorekisteriin ilmoittamat luottojen tiedot ovat ja luottovastuun tosiasiallinen määrä on myös voinut pienentyä viimeisimmän tehdyn ilmoituksen jälkeen. On myös tärkeää, että Verohallinnon Tuloveroyksikkö antaa tältä osin luotonantajille ohjeistusta siitä, että rekisteristä luovutettavat uudet tiedot eivät välttämättä ole kaikissa tapauksissa ajantasaisia.

Voimassa olevan lain uudelleenarviointitarpeet

Kun positiivisen luottotietorekisterin tietosisältöä laajennetaan entisestään uusilla tietoryhmillä, tietosuojavaltuutetun toimisto tuo tässä yhteydessä esiin tarpeen arvioida voimassa olevaa lakia muiltakin osin, kuin esityksessä ehdotettavien muutosten ja lisäysten osalta.

Tällä hetkellä kaikille luotonantajille luovutetaan positiivisesta luottotietorekisteristä luottotietoraportilla täysin samat tietosisällöt, eikä positiivisesta luottotietorekisteristä annetuissa laissa ole sääntelyä sen osalta, että luottotietoraportilla luovutettavia tietosisältöjä olisi rajoitettava tai kustomoitava millään tavalla luotonantajakohtaisesti tietojen asianmukaisen käsittelyn varmistamiseksi. Toisin sanoen esimerkiksi iso asuntolainoja myöntävä pankki, pienlainayhtiö tai pientä kuluttajaluottoa myöntävä toimija saavat täysin samat tiedot positiivisesta luottotietorekisteristä.

Yleisen tietosuojasetuksen mukainen tietojen minimointivelvoite edellyttää, että käsiteltävät henkilötiedot rajoitetaan siihen, mikä on tarpeellista suhteessa tarkoituksiin, joita varten tietoja käsitellään (yleisen tietosuojasetuksen 5 artiklan 1 kohdan c alakohta). Voimassa olevaa positiivisesta luottotietorekisteristä annettua lakia olisi tietosuojavaltuutetun toimiston käsityksen mukaan tarpeen arvioida uudelleen siltä osin, onko rekisteristä luotonantajille luovutettavia tietosisältöjä tarpeellista rajata tarkoituksenmukaisemmalla tavalla vain välttämättömiin ja tarpeellisiin tietoihin kullekin luotonantajalle.

Tietosuojavaltuutetun toimisto on tulee myös ilmoittamaan positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain jälkiarvioinnin yhteydessä, minkälaisia vaikutuksia lain säätämällä ja voimaantulolla on tietosuojavaltuutetun toimiston resurssitarpeisiin.

Allekirjoitus

Anu Talus
tietosuojavaltuutettu

Niina Nieminen
ylitarkastaja

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi tarkistaa tarvittaessa tietosuojavaltuutetun toimiston kirjaamosta.

Yhteystiedot

Tietosuojavaltuutetun toimisto
Sähköposti: tietosuoja@om.fi
Postiosoite: PL 800, 00531 Helsinki
Puhelinvaihte: 029 566 6700
Verkkosivut: tietosuoja.fi

